

COP28'e Doğru Arka Plan Bilgi Notu

Hazırlayan : İlkiz ÖZTÜRK

Eylül 2023

Avrupa Birliği Nedir?

Avrupa Birliği (AB), Avrupa ülkeleri arasında ekonomik ve siyasi iş birliğini teşvik etmek, barışı korumak ve Avrupa vatandaşlarına çeşitli haklar sağlamak amacıyla kurulmuş bir siyasi ve ekonomik birlik olarak bilinir. AB'nin kökenleri 1950'lerin başına dayanır ve şu anda 27 üye ülkeye sahiptir.

AB, kuruluşundan bu yana önemli bir evrim geçirmiş ve üye ülkeler arasında gümrük birliği, ortak tarım politikası, ortak para birimi (Euro), serbest dolaşım hakkı ve birlikte alınan kararları uygulama mekanizmalarını içeren derin bir entegrasyon süreci gerçekleştirmiştir. AB, üye ülkelerin egemenliklerini belirli konularda paylaşmalarına dayanan bir "uluslararası hukuk üstü" yapıdır.

AB, Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu, Avrupa Konseyi, Avrupa Merkez Bankası ve Avrupa Mahkemesi gibi kurumları içeren karmaşık bir yönetim sistemine sahiptir. Avrupa Komisyonu, AB politikalarını geliştiren, yürüten ve uygulayan yürütme organıdır. Avrupa Parlamentosu, AB vatandaşlarını temsil eden doğrudan seçilen bir organdır. Avrupa Konseyi ise üye ülkelerin liderlerinden oluşan bir organ olup AB'nin genel politikalarını belirler.

AB'nin amaçları arasında ekonomik büyüme, istihdam yaratma, sürdürülebilir kalkınma, sosyal adalet, insan hakları ve demokrasiyi teşvik etmek yer alır. Ortak politikalar, üye ülkeler arasında ticareti kolaylaştırmak, rekabeti teşvik etmek, ortak güvenlik ve savunma politikaları oluşturmak, çevre koruması sağlamak gibi alanlarda gerçekleştirilir.

AB, aynı zamanda küresel ölçekte bir aktör olarak da etkinlik gösterir. Uluslararası ticaret müzakerelerinde, iklim değişikliğiyle mücadelede, insani yardım sağlamada ve barışı

korumada aktif bir rol oynar. AB, dünya genelinde en büyük ekonomiye ve en büyük ticaret bloğuna sahip olan güçlü bir aktördür.

Ancak, AB'nin bazı eleştirileri de bulunmaktadır. Eleştirenler, AB'nin demokratik açıklığı ve hesap verebilirliğinin eksik olduğunu, bürokrasinin aşırı olduğunu ve ulusal egemenliği sınırladığını savunur. Ayrıca, AB üyeliğinin bazı ülkeler için ekonomik zorlukları beraberinde getirdiği ve siyasi tartışmalara neden olduğu durumlar da yaşanmıştır. AB, Avrupa ülkeleri arasında derin bir iş birliği ve entegrasyonu temsil eden önemli bir siyasi ve ekonomik birliktir. Üye ülkeler, ortak değerleri ve çıkarları paylaşarak, Avrupa'nın barış, refah ve istikrarını sağlamaya çalışır.

Türkiye ve AB Üyelik Süreci:

Türkiye'nin Avrupa Birliği üyelik süreci, 1963 yılında Türkiye'nin Avrupa Ekonomik Topluluğu ile ortaklık antlaşması imzalamasıyla başlayan ve 1987 yılında tam üyeliğe başvurmasıyla ivme kazanan süreçtir. 1999 yılında AB üyeleri tarafından aday olarak kabul edilen Türkiye, 2005 yılında tam üyelik müzakerelerine başladı.

Tam üyelik müzakereleri 3 Ekim 2005'te başladı. İlerleme yavaştı ve katılım sürecini tamamlamak için gerekli olan 35 Fasıldan sadece 16'sı açılmış ve biri Mayıs 2016'ya kadar kapatılmıştı. Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki 2016 başlarında yapılan mülteci anlaşması, önceki durgunluktan sonra müzakereleri hızlandırmayı ve Türklerin Avrupa'da vizesiz seyahat etmesini sağlamayı amaçlıyordu.

2016'dan beri katılım müzakereleri durdu. AB, Türkiye'yi insan hakları ihlalleri ve hukukun üstünlüğü konusundaki eksikliklerle suçladı ve eleştirdi. 2017'de AB yetkilileri, planlanan Türk politikalarının AB üyeliği için Kopenhag kriterlerini ihlal ettiğini ifade ettiler. 26 Haziran 2018'de AB Genel İşler Konseyi, "Türkiye, Avrupa Birliği'nden giderek uzaklaşıyor. Bu nedenle Türkiye'nin katılım müzakereleri fiilen durma noktasına geldi ve başka fasılların açılması veya kapanması düşünülemez ve bu konuda daha fazla çalışma yapılamaz. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 2016'daki 15 Temmuz darbe girişiminin ardından yaşanan baskı, AB ile ilişkilere zarar verdi. Erdoğan, darbeye karışanları cezalandırmak için idam cezasının geri verilmesine onay verdiğini belirtince, AB bunun AB hedeflerine son vereceğini öne sürdü.

2017'de AB yetkilileri, planlanan Türk politikalarının Kopenhag'ın AB üyeliğine uygunluk kriterlerini ihlal ettiğini ifade etti.

26 Haziran 2018'de AB Genel İşler Konseyi, "Konsey, Türkiye'nin Avrupa Birliği'nden uzaklaşmakta olduğuna dikkat çekiyor. Türkiye'nin katılım müzakereleri bu nedenle fiilen durdu ve başka fasılların açılması veya kapatılması düşünülemez ve AB-Türkiye Gümrük Birliği'nin modernizasyonu için daha fazla çalışma öngörülmemektedir." Konsey, "özellikle hukukun üstünlüğü ve ifade özgürlüğü de dahil olmak üzere temel haklar konusunda devam eden ve derinden endişe verici gerilemeden endişe duyduğunu" da ekledi.

20 Şubat 2019'da, bir Avrupa parlamentosu komitesi üyelik müzakerelerinin askıya alınması yönünde oy vererek Türkiye hükûmetinin eleştirilerine yol açtı.

15 Aralık 2021 tarihinde, AB Konseyi, Türkiye ile üyelik müzakerelerinin dondurulmuş olarak kalmasına karar verdi.

Avrupa Konseyi Nedir?

Avrupa Konseyi, Avrupa Birliği'nden farklı bir kuruluştur ve Avrupa ülkeleri arasında demokrasi, insan hakları ve hukukun üstünlüğünün korunması amacıyla kurulmuştur. Avrupa Konseyi'nin temel hedefi, Avrupa ülkeleri arasında iş birliğini teşvik etmek ve Avrupa vatandaşlarının haklarını korumaktır. AB ile benzer isimlere sahip olsa da, Avrupa Konseyi ve Avrupa Birliği tamamen farklı kuruluşlardır.

Avrupa Konseyi'nin kökenleri, 1949 yılına dayanır ve Strasbourg, Fransa'da bulunan bir kurumdur. Kuruluş amacı, II. Dünya Savaşı sonrasında barışı ve insan haklarını korumak için Avrupa ülkeleri arasında iş birliğini teşvik etmektir. Avrupa Konseyi'nin kurucu üyeleri arasında Avrupa ülkeleri, Türkiye ve bazı diğer Avrupa dışı ülkeler bulunmaktadır.

Avrupa Konseyi, 47 üye ülkeden oluşan bir kuruluştur. Üye ülkeler, Konsey'in temel belgesi olan ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi olarak bilinen bir sözleşmeyi imzalarlar. Bu sözleşme, bireylerin temel hak ve özgürlüklerini korumayı ve Konsey'in denetim organı olan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvuruları kabul etmeyi amaçlar.

Avrupa Konseyi'nin çalışmaları, insan hakları, demokrasi, hukukun üstünlüğü, azınlık hakları, yargı bağımsızlığı, yolsuzlukla mücadele ve terörizmle mücadele gibi konuları kapsar. Konsey, üye ülkeleri bu konularda standartları yükseltmeye teşvik eder ve üye ülkelerin yerine getirmesi gereken taahhütler belirler.

Avrupa Konseyi, çeşitli komiteler, mekanizmalar ve kurumlar aracılığıyla çalışır. En önemli organları arasında Bakanlar Komitesi, Parlamenter Meclis ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi yer alır. Bakanlar Komitesi, üye ülkelerin hükümetlerinden oluşan bir organdır ve politika belirleme, karar alma ve denetim görevlerini yerine getirir. Parlamenter Meclis, üye ülkelerin parlamentolarından seçilen temsilcilerden oluşur ve demokratik denetimi sağlar.

Avrupa Konseyi'nin çalışmaları, Avrupa'daki insan hakları standartlarının korunması ve demokratik değerlerin teşvik edilmesi açısından önemlidir. Aynı zamanda üye ülkeler arasında diyalog ve iş birliğini güçlendirir ve Avrupa'nın bütünleşmesine katkıda bulunur.

Birleşmiş Milletler Nedir, Amaçları Nelerdir?

Birleşmiş Milletler (BM), uluslararası barışı ve güvenliği sağlamak, uluslararası hukuka uyumu teşvik etmek, ekonomik kalkınmayı desteklemek, sosyal refahı artırmak, insan haklarını korumak ve küresel sorunlara çözüm bulmak amacıyla 24 Ekim 1945 tarihinde kurulan bir uluslararası organizasyondur. BM, 193 üye ülkeden oluşur ve merkezi New York'tadır.

BM'nin temel amacı, üye ülkeler arasında barışı sağlamaktır. Bu amaçla, uluslararası çatışmaların önlenmesi, çözülmesi ve barışı koruma çabaları gibi faaliyetler yürütülür. BM, üye ülkeler arasında diyalogu teşvik eder, müzakereleri destekler ve barışı sürdürmek için çeşitli misyonlar yürütür.

BM'nin önemli organları arasında Genel Kurul, Güvenlik Konseyi, Ekonomik ve Sosyal Konsey, Uluslararası Adalet Divanı ve BM Sekreterliği bulunur. Genel Kurul, tüm üye ülkelerin temsil edildiği ana organdır ve küresel politika konularında tartışma ve karar alma yetkisine sahiptir. Güvenlik Konseyi, uluslararası barış ve güvenliği sağlamakla görevlidir ve üye ülkelerin daimî ve geçici üyelerinden oluşur.

BM'nin ekonomik ve sosyal kalkınma çalışmalarını yürütmek üzere Ekonomik ve Sosyal Konsey (ECOSOC) sorumludur. ECOSOC, uluslararası ekonomik, sosyal ve çevresel konuları ele alır ve politika önerilerinde bulunur. Uluslararası Adalet Divanı, BM'nin ana yargı organıdır ve üye ülkeler arasındaki anlaşmazlıklarda hukuki tavsiyelerde bulunur.

BM, insan haklarına saygıyı teşvik eder ve insan haklarının korunmasını destekler. İnsan Hakları Konseyi, insan hakları ihlallerini izler ve bu alanda politika önerilerinde bulunur. BM bünyesindeki diğer önemli organlar arasında UNICEF (Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu), Dünya Sağlık Örgütü (WHO), Dünya Gıda Programı (WFP) ve UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü) yer alır. Bu kuruluşlar, insanların refahını ve gelişimini desteklemek için çeşitli alanlarda çalışmalar yürütür.

BM'nin küresel sorunlara çözüm bulma misyonu kapsamında iklim değişikliği, sürdürülebilir kalkınma, küresel sağlık, yoksullukla mücadele ve terörizm gibi konular da öncelikli hedefler arasındadır. BM, üye ülkeler arasında işbirliğini teşvik ederek, küresel sorunlara ortak çözümler bulmaya çalışır ve uluslararası toplumun refahını artırmayı hedefler.

BM, uluslararası alanda önemli bir platform ve barışın, güvenliğin ve sürdürülebilir kalkınmanın teşvik edilmesi için bir araç olarak faaliyet gösterir. Ancak, bazı eleştiriler de almaktadır. Eleştirenler, BM'nin karar alma mekanizmalarının etkin olmadığını, bürokrasiye ve politik çekişmelere bağlı kaldığını ve bazı durumlarda güçsüz kaldığını savunmaktadır.

IPCC Nedir?

IPCC, Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli'nin kısaltmasıdır. IPCC, 1988 yılında Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) ile Dünya Meteoroloji Örgütü (WMO) tarafından kurulmuş bağımsız bir bilimsel kuruluştur. IPCC, iklim değişikliği hakkındaki bilimsel araştırmaları değerlendiren ve politika yapıcıları bilgilendiren en yetkili uluslararası kuruluştur.

IPCC raporları, dünya çapında iklim değişikliği konusunda kapsamlı bilimsel değerlendirmeler sunar. Bu raporlar, binlerce bilim insanının çalışmalarını derler ve bu çalışmaların sonuçlarını özetler. IPCC'nin amacı, politika yapıcıları, hükümetleri ve toplumu

iklim değişikliği konusunda bilgilendirmek ve bilimsel kanıtlara dayalı kararlar almayı teşvik etmektedir.

IPCC raporları, iklim değişikliğinin nedenlerini, etkilerini ve potansiyel çözüm yollarını ele alır. Bu raporlar, sera gazı emisyonları, atmosferdeki değişiklikler, deniz seviyesi yükselmesi, hava sıcaklıkları, ekosistemler ve insan sağlığı gibi çeşitli konuları kapsayan geniş bir perspektif sunar.

IPCC raporları, küresel ısınmanın insan faaliyetlerinin bir sonucu olduğunu ve bunun önemli çevresel, sosyal ve ekonomik sonuçlara yol açabileceğini ortaya koymaktadır. Özellikle, fosil yakıt kullanımından kaynaklanan sera gazı emisyonlarının azaltılması ve yenilenebilir enerji kaynaklarına geçiş gibi önlemlerin alınması gerektiği vurgulanmaktadır.

IPCC'nin en önemli raporlarından biri "İklim Değişikliği 1,5 Derece" raporudur. Bu rapor, küresel sıcaklık artışının 1,5 derece sınırlarında tutulmasının önemini vurgular ve bu hedefe ulaşmak için gereken politika ve eylemleri belirtir. Raporda, iklim değişikliğinin etkileri, adaptasyon ve azaltma stratejileri, enerji dönüşümü ve sera gazı emisyonlarının azaltılması gibi konular ele alınır.

IPCC raporları, iklim değişikliğiyle mücadelede politika yapıcıları ve hükümetleri bilgilendirmek için önemli bir kaynak olarak kabul edilir. Bu raporlar, uluslararası anlaşmaların ve politikaların oluşturulmasında etkili olmuş ve küresel düzeyde iklim politikalarının şekillenmesine katkı sağlamıştır.

Paris İklim Anlaşması Nedir?

Paris İklim Anlaşması, 2015 yılında Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (UNFCCC) altında kabul edilen ve küresel iklim değişikliğiyle mücadelede önemli bir adım olan uluslararası bir anlaşmadır. Anlaşma, sera gazı emisyonlarının sınırlanması ve iklim değişikliği etkilerine uyum sağlanması için ortak bir çerçeve oluşturmayı amaçlar. İşte Paris İklim Anlaşması'nın bazı temel noktaları:

İklim Hedefleri: Anlaşma, küresel sıcaklık artışını önlemek için ortalama olarak 2 derece Celsius (°C) altında tutmayı ve mümkünse 1,5°C ile sınırlamayı hedefler. Ülkeler, kendi

ulusal belirlemelerine (Nationally Determined Contributions - NDCs) dayanarak sera gazı emisyonlarını azaltma taahhütlerini sunarlar. Bu taahhütler, ülkelerin kendi iklim politikalarına ve kapasitelerine uygun olarak belirlenir.

Küresel İşbirliği: Anlaşma, tüm ülkelerin iklim değişikliğiyle mücadelede ortak sorumluluk taşıdığını vurgular. Gelişmiş ülkeler, finansal kaynaklar, teknoloji transferi ve kapasite geliştirme gibi destek mekanizmalarıyla geliştirmekte olan ülkelere yardımcı olmayı taahhüt ederler. Anlaşma, ortak işbirliği, teknoloji paylaşımı ve bilgi aktarımını teşvik eder.

Sürekli İyileştirme: Anlaşma, ülkelerin sera gazı emisyonlarını azaltma taahhütlerini belirli aralıklarla gözden geçirmelerini ve daha ileri adımlar atmalarını sağlar. Bu sürekli iyileştirme döngüsü, daha güçlü emisyon azaltma hedefleri ve politikalarının benimsenmesini teşvik eder.

Adaptasyon ve Zarar Azaltma: Anlaşma, iklim değişikliğinin etkileriyle mücadele etmek ve olumsuz sonuçları azaltmak için adaptasyon önlemlerini güçlendirir. Özellikle, geliştirmekte olan ülkelerin, iklim değişikliğiyle uyum sağlama ve zarar azaltma konusunda desteklenmelerini hedefler.

Finansal Mekanizmalar: Anlaşma, iklim finansmanının artırılması ve geliştirmekte olan ülkelerin iklim değişikliğiyle mücadelede desteklenmesini sağlayacak finansal mekanizmaların oluşturulmasını hedefler. Gelişmiş ülkeler, geliştirmekte olan ülkelere yıllık 100 milyar dolarlık iklim finansmanı sağlama taahhüdünde bulunmuştur.

Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik: Anlaşma, ülkelerin sera gazı emisyonları ve iklim politikalarıyla ilgili bilgileri düzenli olarak paylaşmalarını ve izlenmelerini sağlar. Bu sayede, ülkelerin taahhütlerini yerine getirip getirmediği ve ilerleme düzeyi daha şeffaf bir şekilde değerlendirilebilir.

Paris İklim Anlaşması, küresel düzeyde birçok ülkenin katılımıyla gerçekleşen bir başarıdır. Anlaşmanın kabul edilmesi, iklim değişikliğiyle mücadelede uluslararası işbirliğini ve politika eylemlerini güçlendirmek adına önemli bir adımdır. Anlaşma, dünyanın geleceği için sürdürülebilir bir iklimin korunmasına yönelik küresel çabalara ivme kazandırmaktadır.

COP 26 Nedir?

COP26, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (UNFCCC) altında düzenlenen 26. Taraflar Konferansı'nın (Conference of the Parties) kısaltmasıdır. COP, küresel iklim değişikliğiyle mücadele için uluslararası bir platform sağlar ve tüm UNFCCC üye ülkelerini bir araya getirir. COP26, 2021 yılında gerçekleşmiştir ve İngiltere'nin Glasgow şehrinde yapılmıştır.

COP26'nın ana amacı, Paris İklim Anlaşması'nın hedeflerini gerçekleştirmek ve iklim değişikliğiyle mücadelede daha ileri adımlar atmak için politika yapımcılar ve liderler arasında anlaşmalar sağlamaktır. Konferansta, üye ülkelerin sera gazı emisyonlarını azaltma taahhütlerini güncellemeleri ve daha sıkı hedefler belirlemeleri beklenmektedir.

COP26'nın bazı önemli konuları şunlardır:

NDC Güncellemeleri: Ülkeler, Paris İklim Anlaşması çerçevesinde sunulan Ulusal Belirlemelerini (Nationally Determined Contributions - NDCs) güncellemelidir. Bu, ülkelerin sera gazı emisyonlarını azaltma taahhütlerini daha da ileri taşımalarını ve daha sıkı hedefler belirlemelerini içerir.

Adaptasyon ve Zarar Azaltma: COP26, iklim değişikliği etkilerine uyum sağlama ve olumsuz sonuçları azaltma konularında önemli adımların atılmasını hedefler. Özellikle, gelişmekte olan ülkelerin, iklim değişikliğiyle mücadelede desteklenmesi ve finansal kaynaklara erişimi önemlidir.

İklim Finansmanı: COP26, gelişmekte olan ülkelerin iklim projelerini finanse etmeleri ve iklim değişikliğiyle mücadelede desteklenmeleri için finansman mekanizmalarının güçlendirilmesine odaklanır. Gelişmiş ülkeler, yıllık 100 milyar dolarlık iklim finansmanını sağlama taahhüdünü yerine getirme konusunda ilerleme kaydetmelidir.

İklim Değişikliği Konularında İşbirliği: COP26, teknoloji transferi, kapasite geliştirme ve bilgi paylaşımı gibi alanlarda uluslararası işbirliğini teşvik etmeyi amaçlar. İklim değişikliğiyle mücadelede en iyi uygulamaların paylaşılması ve yenilikçi çözümlerin geliştirilmesi önemlidir.

COP26, dünya liderlerini, politika yapıcıları, iş dünyası temsilcilerini ve sivil toplumu bir araya getirerek küresel iklim eyleminin hızlanmasını sağlamayı amaçlar. Konferans, iklim değişikliğiyle mücadelede ilerlemeyi değerlendirmek, yeni taahhütler sağlamak ve işbirliğini güçlendirmek için önemli bir fırsat sunar.

COP26'nın sonuçları, küresel iklim politikaları ve eylemleri açısından büyük önem taşımaktadır. Katılımcıların iklim değişikliğiyle mücadelede daha ileri adımlar atması ve Paris İklim Anlaşması hedeflerine ulaşmak için daha sıkı taahhütlerde bulunması beklenmektedir.

COP27 Nedir?

20 Kasım 2022'de Mısır'ın kıyı kenti Şarm El-Şeyh'te gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 27. Taraflar Konferansı (COP27), bir kayıp ve zarar fonunun kurulması ve faaliyete geçirilmesine yönelik tarihi bir kararla sonuçlandı.

Kararı memnuniyetle karşılayan ve fonu elzem olarak nitelendiren BM Genel Sekreteri António Guterres, emisyonların büyük ölçüde azaltılması için şimdi daha fazlasının yapılması gerektiğini söyledi.

"Dünyanın iklim konusunda hala dev bir sıçramaya ihtiyacı var."

"Geçmememiz gereken kırmızı çizgi, gezegenimizi 1,5 derecelik sıcaklık sınırının üzerine çıkaran çizgidir" diyen Guterres, dünyayı "iklim adaleti ve iklim hırsı için mücadeleden" vazgeçmemeye çağırdı.

"Hayatlarımız için bu savaşı kazanabiliriz ve kazanmalıyız" diyerek sözlerini tamamladı.

COP27, 6-20 Kasım tarihleri arasında 100'den fazla Devlet ve Hükümet Başkanına, 35.000'den fazla katılımcıya ve dünya çapında ve farklı sektörlerde iklim eylemlerini sergileyen çok sayıda kişiye ev sahipliği yaparak üst düzey ve yan etkinlikler, kilit müzakereler ve basın konferansları düzenledi.

Peki Nedir Bu Avrupa Yeşil Mutabakatı?

İş insanlarımız tarafından Avrupa Birliği üyesi ülkelerin pazarına erişimde dikkate alınması gereken önemli bir husus Avrupa Yeşil Mutabakatı¹ çerçevesinde gerçekleşmekte olan ekonomik dönüşüm sürecidir.

Avrupa Birliği (AB), 11 Aralık 2019 tarihinde açıkladığı Avrupa Yeşil Mutabakatı (AYM) ile 2050 yılında iklim-nötr ilk kıta olma hedefini ortaya koymuştur. AB, bu hedefe ulaşmak için yeni bir büyüme stratejisi benimseyeceğini ve tüm politikalarını iklim değişikliği ekseninde yeniden şekillendireceğini açıklamıştır. Sanayiden finansmana, enerjiden ulaşırmaya ve binalardan tarıma uzanan bir dizi alanda AB politikalarında kapsamlı değişiklikler öngören Yeşil Mutabakat, Tek Pazar'ın tesisinden bu yana AB'nin en büyük girişimlerinden birisidir.

Bu kapsamda, AB'nin iklim, enerji, arazi kullanımı, ulaşım ve vergilendirme politikalarının 2030 yılına kadar 1990'daki seviyesine kıyasla %55 emisyon azaltımı sağlanacak şekilde gözden geçirilmesi için "Fit for 55 (55'e Uyum)" mevzuat değişikliği paketi Avrupa Komisyonu'nca 14 Temmuz 2021'de yayımlanmıştır.

Paketin uluslararası ticareti etkileyecek en önemli unsurlarından birisi, dünyada ilk kez uygulamaya konulacak olan Sınırdaki Karbon Düzenlemesidir (SKDM/CBAM).

1 Ekim 2023 itibariyle yürürlüğe girmesi beklenen düzenlemeye ilk etapta demir-çelik, çimento, alüminyum, gübre, elektrik ve hidrojen ürünleri dahil olacaktır. Uygulama kapsamında, 1 Ocak 2026 tarihine kadar olan geçiş döneminde, AB'ye ithal edilen söz konusu ürünlerin üretimi aşamasında salınan karbon emisyonları ile üretim süreçlerinde kullanılan elektriğin üretiminden kaynaklı (dolaylı) emisyonların raporlaması yapılacaktır.

1 Ocak 2026 tarihinden itibaren başlayacak asıl uygulama döneminde ise ithal ürünlere gömülü emisyonlar için, AB'de yetkilendirilmiş ithalatçılar tarafından AB Emisyon Ticaret Sistemi (ETS)'ndeki haftalık karbon fiyatları dikkate alınarak karbon ücreti ödenmeye başlanacak, çimento ve gübre sektörlerinde dolaylı emisyonlar da ücretlendirmeye tabi olacaktır. SKDM kapsamında AB ETS'sinde Avrupalı üreticilere sağlanmakta olan ücretsiz

¹<https://ticaret.gov.tr/data/640f220d13b8761b449ccb42/YESIL%20MUTABAKAT%20Eylem%20Plan%C4%B1.pdf>

tahsisatlar da mali yükümlülüğü azaltacak şekilde dikkate alınacak, bir yandan AB ETS'sinde ücretsiz tahsisatlar 2026-2034 döneminde belirli bir indirim takvimi çerçevesinde kaldırılırken, aynı zamanda SKDM mali yükümlülükleri bu oranda artacaktır.

Uygulama esaslarına ilişkin ikincil düzenlemeler geçiş dönemi içinde yürürlüğe konulacak olup, bu alandaki mevzuat çalışmalarının takibi önemlidir.

Bu kapsamda, iş insanlarımız tarafından dikkate alınmasında fayda görülen Avrupa Yeşil Mutabakatı kapsamındaki temel strateji belgeleri aşağıda sıralanmaktadır:

Avrupa Yeşil Mutabakatı web sayfası

AB İklim Yasası

Avrupa Yeşil Mutabakatı Metni:

55'e Uyum (Fit for 55) Paketi

Taslak SKDM mevzuat metni (resmi onay süreci devam etmektedir)

Yeşil Mutabakatın ana unsurlarından bir diğeri ise ilgili tüm ürün mevzuatına etki edecek olan dögüsel ekonomidir. Bu ana tema altında, 10 Mart 2020 tarihinde AB Yeni Sanayi Stratejisi, 11 Mart 2020 tarihinde ise Dögüsel Ekonomi Eylem Planı açıklanmıştır. Böylece AB, hammadde temini aşamasından ürünlerin üretimi, tüketimi ve atık yönetimine dair dögüsel bir yaklaşım ile yeni kurallar getirileceğini açıklamış, elektronik ve bilişim teknolojileri, piller ve araçlar, ambalaj, plastikler, tekstil, yapı ve inşaat, gıda, su ve besinler öncelikli sektörler olarak belirlenmiştir.

Gümrük Birliği kapsamında ülkemizce uyum sağlanan ürün mevzuatında önemli değişiklikler getirecek olan ve 30 Mart 2022 tarihinde açıklanan Sürdürülebilir Ürün İnisyatifi ile gıda, yem ve medikal ürünler haricinde tüm ürün grupları için sürdürülebilirliğin bir norm olarak belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bu çerçevede açıklanan Yeni Eko-Tasarım Tüzüğü Taslağı ile ürünlerin daha dayanıklı, tamir edilebilir, karbon emisyonu düşük, zararlı kimyasallardan arı, geri dönüştürülebilir olmasına yönelik AB düzeyinde ortak kurallar belirlenmesi, bu doğrultuda ürünlerin AB piyasasına arzı için karşılaması gereken standartların sürdürülebilirlik ekseninde şekillendirilmesi, ürüne ilişkin söz konusu bilgilerin tüketici, piyasa gözetimi otoriteleri, geri dönüşüm sektörüce kolayca ulaşılabilir olmasını sağlamak üzere ürüne eşlik edecek "dijital ürün pasaportları" geliştirilmesi, zorunlu yeşil kamu alımları kriterleri getirilmesi amaçlanmıştır.

Bu çerçevede, AB'nin Döngüsel Ekonomi Eylem Planı kapsamında öncelikli ürün gruplarından başlamak üzere tüm ürünlere yönelik mevzuat tasarıları hazırlaması öngörülmekte olup, ilk aşamada batarya, tekstil, yapı malzemeleri, ambalaj ve ambalaj atıklarına ilişkin mevzuat tasarıları/stratejiler yayımlanmıştır. Anılan tasarılarla, söz konusu ürün gruplarının tasarımından atık haline gelene kadar yaşam döngüsünün tamamını ilgilendirecek zorunlu gereklilikler ve sürdürülebilirlik kriterlerinin genel çerçevesinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

AB tarafından 1 Şubat 2023 tarihinde açıklanan Yeşil Mutabakat Sanayi Planı ile de sanayi sektörünün yeşil dönüşümü ve rekabet edebilirliğini ve ekonominin dönüşümüne yönelik yatırımları sağlamak için bir politika çerçevesi çizilmiş olup, Planın, Avrupa Yeşil Mutabakatı, AB Sanayi Stratejisi ve özellikle Döngüsel Ekonomi Eylem Planı kapsamında sanayiye dönüştürmeye yönelik sürdürülen çabaları tamamlaması öngörülmektedir. Öte yandan, AB tarafından açıklanan Atık Sevkiyatı Tüzüğü Taslağı ile ,AB bir taraftan üçüncü ülkelere kontrolsüz atık ihracatını kontrol altına almayı hedeflediğini açıklarken, diğer yandan AB içindeki mevcut atıkların bir kaynak olarak ekonomiye kazandırılması ve döngüsel ekonomi hedeflerinin desteklenmesinin amaçlandığı görülmektedir.

AB tarafından önümüzdeki dönemde açıklanacak mevzuat tasarıları ile açıklanan tasarıların son durumlarına ilişkin bilginin Döngüsel Ekonomi Eylem Planı sayfasından takibi mümkündür.

Gündemde COP 28 Odağında neler oluyor?

Bonn İklim Görüşmeleri, son iki haftada kaydedilen yavaş ilerlemenin yarattığı yaygın hayal kırıklığı ile dün sona erdi. Bu görüşmeler yılın ortasında önemli bir an olarak görülüyor ve COP28 İklim zirvesinin tonunu belirliyor. Bonn'da kararlar alınmıyor ancak COP'ların gündemini belirlemek ve ülkelerin pozisyonlarını belirtmek için bir fırsat oluşturuyor.

Bonn görüşmelerinde Küresel Emisyonlar Durum Değerlendirmesi, adaptasyon, kayıp ve zarar ve finans gündemdedi. COP28 Başkanı Sultan Al Jaber'in geçen hafta Bonn'a gerçekleştirdiği ziyaret, hem COP Başkanı hem de ulusal petrol şirketi ADNOC'un CEO'su olarak üstlendiği role ilişkin incelemeler devam ederken gerçekleşti.

Başlıca şu konular öne çıktı:

- **COP28 Başkanlığı:** Sultan Al Jaber, delegasyon başkanlarına yaptığı bir konuşma sırasında tüm fosil yakıtların 'aşamalı olarak azaltılması' ihtiyacından açıkça bahsetti. Ancak bunun için bir zaman çizelgesi ya da plan ortaya koymadı; [bazı uzmanlar](#) bunun Başkanlığın COP28 vizyonunu ortaya koyması ve Dubai'de nelerin başarılacağına dair bazı beklentiler belirlemesi için kaçırılmış bir fırsat olduğunu söylüyor.

- **Küresel Emisyonlar Durum Değerlendirmesi (Global Stocktake, GST) :** GST'nin siyasi aşaması Bonn'da başladı ancak tartışmalar yapı ve süreç konusunda tıkanı. Taraflar COP28'de GST'nin siyasi sonucunun ne olması gerektiğine karar verecekler.

- **Kayıp ve Zarar:** Santiago Ağı, kayıp ve zarar fonu ve [Glasgow diyalogu](#) tartışılan konular arasındaydı. Santiago ağının ev sahibi konusunda bir karar alınması bekleniyordu ancak bu gerçekleşmedi. Taraflar, BM Afet Riskini Azaltma Ofisi veya Karayip Kalkınma Bankası olmak üzere iki aday üzerinde henüz anlaşmaya varamadı. Greenpeace'in zengin hükümetlere kayıp ve zararı finanse etmek için fosil yakıt şirketlerinin karlarını vergilendirmeleri çağrısında bulunmasıyla birlikte yenilikçi finansman kaynakları da tartışma konusu oldu.

- **Gündem anlaşmazlığı:** Taraflar konferansın sondan bir önceki gününe kadar bir gündem kabul edemedi. Anlaşmazlık noktası, AB'nin Azaltım Çalışma Programı'nın (MWP) gündeme dahil edilmesini önermesinin ardından ortaya çıktı. Benzer Düşünen Gelişmiş Ülkeler (LMDCs) ve diğerleri, finans konusunun da dahil edilmesi gerektiği gerekçesiyle bunu kabul etmedi. Bu anlaşmazlık, gelişmekte olan ülkeler ile gelişmiş ülkeler arasında hangi konunun öncelikli olduğu konusunda daha geniş bir çekişme olarak görülüyor ve gelişmekte olan ülkeler finansman olmadan azaltımın masada olamayacağını söylüyor.

- **Fosil yakıtların kullanımdan kaldırılması:** Kampanyacılar Bonn'u COP28'de fosil yakıtların kullanımdan kaldırılması anlaşması çağrısında bulunmak için kullandılar. İkinci hafta düzenlenen bir [basın toplantısında](#) konuşan [Eric Njuguna](#) ve Greta Thunberg gibi genç iklim aktivistleri, 1.5c'de kalmanın ancak fosil yakıtların kullanımdan kaldırılması anlaşması ve yenilenebilir enerji kaynaklarının artırılmasıyla mümkün olabileceğini söyledi.

- **COP29:** Doğu Grubu 2024'teki COP29 için bir ev sahibi üzerinde anlaşmaya varamadı ve öneremedi, bu nedenle yer belirsizliğini koruyor. Bu çıkmaz, Rusya savaşı ve Azerbaycan-Ermenistan çatışması nedeniyle grup içinde yaşanan jeopolitik gerilimlerden kaynaklanıyor. Karar şimdi Dubai'de yapılacak COP28'de verilecek. Eğer çıkmaz devam ederse etkinlik Bonn'a ertelenebilir.

- **IPCC:** Toplantı öncesinde birçok kişi IPCC sentez raporunda (IPCC AR6) yer alan son uyarıların iklim politikası ve eylemlerini destekleyeceğini umuyordu. Ancak bunun aksine bazı gelişmekte olan ülkeler panelin kapsayıcılığını ve bulgularının sağlamlığını sorguladı.

- **Uyum finansmanı/Küresel Uyum Hedefi (Global Goal on Adaptation, GGA):** GGA konusunda çeşitli çalıştaylar düzenlendi. Finansman ve adaptasyonun GST ile nasıl ilişkilendirileceği konusunda sorular devam ediyor. Bu hafta yayınlanan bir [rapor](#), 26 zengin ülkeden sadece 10'unun uyum finansmanı hedeflerine ulaştığını gösteriyor. Kanada, Danimarka, Fransa, Japonya, Hollanda, Yeni Zelanda, Norveç, Birleşik Krallık, ABD ve AB toplamda 14.3 milyar dolar taahhütte bulunarak 2009'da COP15'te kararlaştırılan 50 milyar doların çok altında kaldı. On altı ülke uyum için mali taahhütte bile bulunmadı. COP26, 2025 yılına kadar uyum finansmanını iki katına çıkararak 100 \$'a çıkarmayı kabul etti.

E3G Kıdemli Ortağı Alden Meyer, "Bonn'dan sonra ihtiyacımız olan şey iddialı iklim hedefleri konusunda yukarı doğru bir sarmal. Güven inşa etmeye ve hepimizin aynı gemide olduğunu kabul etmeye ihtiyacımız var. Eğer gemi batarsa hep birlikte batırız. COP28 öncesinde Paris Zirvesi'nden Genel Sekreter'in liderler zirvesine kadar liderlerin siyasi irade gösterebileceği bir dizi siyasi dönüm noktası var. Yol gösterici anlar konusunda bir eksiklik yok; asıl soru liderler adım atacak mı?" dedi.

E3G İklim Diplomasisi ve Jeopolitik Politika Danışmanı Tom Evans, "COP28'deki büyük ödül, iklim eylemini rayına oturtmak için küresel envanter çalışmasına yanıt olarak iddialı bir siyasi anlaşma yapılmasıdır. Envanter çalışması Paris Anlaşması'na ulaşma yolunda kaydettiğimiz ilerlemeyi ölçecektir. Isınmayı 1.5C ile sınırlandırmakta başarısız olduğumuzu ve iklim felaketlerine karşı hazırlıksız olduğumuzu biliyoruz. Yine de Bonn'da müzakereciler suçlama oyunu oynuyor ve birbirlerini yetersiz eylemlerinden dolayı suçluyorlar. Bu arada BAE, dünya liderlerini ortak bir vizyon etrafında nasıl bir araya getirmeyi umduklarına dair

planları konusunda hükümetleri karanlıkta bıraktı. Şampiyon ülkeler COP28'den önce bir araya gelip bir anlaşma yapmazlarsa, en düşük ortak paydaya sahip bir sonuçla karşılaşma riskimiz var" dedi.

Son olarak; CO28 30 Kasım'da Dubai'de başlıyor. Etkinliğe bu yıl yaklaşık 70.000 kişinin katılması bekleniyor. 2023 yılı, iklim krizinin üstesinden gelmeye çalışan çok sayıda kritik zirve ve konferansa sahne oldu. Önemli anlar arasında G7, G20, BM İklim Hedefi Zirvesi'nin yanı sıra son ABD-Çin toplantısı gibi önemli ikili görüşmeler de yer aldı. Dünyanın kayıtlara geçen en sıcak 12 ayını yaşadığı bu yıl, eşi benzeri görülmemiş bir etki yılı oldu.

COP28 Beklentileri

Fosil yakıt kullanımının sonlandırılması / Fosil yakıt kullanımının azaltılması / CCS (karbon tutma ve yakalama)

- IPCC Altıncı Değerlendirme Sentezi raporu, ısınmayı 1,5 C ile sınırlandırmak için fosil yakıtların hızla kullanımdan kaldırılması gerektiğinin altını çizdi. Sivil toplum örgütleri bu COP'un bu anlaşmanın yapılacağı COP olması için çağrıda bulunuyor.
- AB fosil yakıtların aşamalı olarak kullanımdan kaldırılması anlaşmasını desteklerken, Hindistan COP27'deki pozisyonundan geri adım attı ve Çin bunun gerçekçi olmadığını söyledi. Danimarka, Şili, AB, İspanya ve Marshall Adaları'nın da aralarında bulunduğu [Yüksek Hedef Koalisyonu](#) (High Ambition Coalition) üyeleri de destekliyor.
- Yüksek hedefli bir sonuç, ülkelerin petrol ve gaz arz ve talebinin 2030 yılına kadar en az %15 ve 2050 yılına kadar %65 azaltılmasına yönelik yüzdesel hedeflere ulaşmayı kabul etmelerinin yanı sıra yeni üretim ve arama faaliyetlerine son verme ve sübvansiyonları sona erdirme taahhütlerini de içerecektir.
- CCS ve doğrudan hava yakalama (Direct Air Capture, DAC), fosil yakıtların aşamalı olarak azaltılmasına ilişkin tartışmalarda önemli bir yer tutacak. Zero Carbon Analytics'in hazırladığı [bilgi notu](#) CCS ile ilgili gerçekler ve kurguları inceliyor.
- Karbon piyasası müzakereleri, bir BAE şirketi ile birkaç Afrika ülkesi arasında kaleme alınan anlaşmalara ilişkin endişelerin arka planında Madde 6 kapsamında devam edecek. Bu [anlaşmalar](#) BAE'nin İngiltere büyüklüğündeki Afrika

topraklarında kontrolünü ele geçirmesini sağlayabilir, ancak piyasa kuralları sıkılaştır ve Brezilya gibi oyuncular doğa için alternatif ödeme yollarına duyulan ihtiyacı vurgularsa, bu anlaşmalar geçerli olmayacaktır. [Zero Carbon Analytics'in bu brifinginde bu](#) yılki müzakerelerde nelerin risk altında bulabilirsiniz.

Küresel Durum Değerlendirmesi (Global Stocktake, GST)

- Eylül ayında yayınlanan Küresel Durum Değerlendirmesi [raporunun](#) bulguları ne kadar yanlış yolda olduğumuzu hatırlattı. Küresel Durum Değerlendirmesi Paris Anlaşmasının bir unsurudur ve bu yılki COP'ta bir 'GST kararı' alınması bekleniyor.
- Her beş yılda bir yapılan değerlendirmenin, hem BMİDÇS içinde hem de dışında hızlandırılmış eylem için ileriye dönük bir yol haritası belirlemek üzere kullanılması umuluyor.
- GST'nin müzakere edilen sonucu, Ulusal Katkı Beyanları (NDC'ler), iklim finansmanı, kayıp ve zarar, enerji, doğa, uyum ve taraf olmayan paydaşlar dahil olmak üzere müzakerelerin tüm yönlerini kapsıyor.
- GST ile ilgili her şey için WRI'daki güncellemeleri takip edebilirsiniz. [Bu](#) genel bakış ve [bu](#) ayrıntılı analizi referans olarak kullanabilirsiniz.

Finans

- İklim finansmanındaki boşluk ve çok taraflı finans kuruluşlarının reformuna ilişkin devam eden tartışmalar muhtemelen bir öncelik olmaya devam edecek.
- OECD'nin son raporuna göre 2009 yılında taahhüt edilen 100 milyar dolarlık hedefe 2022 yılında ulaşılmış olması muhtemel, ancak bunu gösteren kamuya açık bir veri bulunmuyor. Raporlamada gecikmeyi önlemek için şeffaflığın artırılması yönünde [çağrılar yapılıyor](#).
- Avustralya, İtalya, İsveç, İsviçre ve ABD, bugüne kadar 25 ülkeden 9,3 milyar dolar alan Yeşil İklim Fonu'na (Green Climate Fund, GCF) ikinci kez taahhütte bulunma niyetlerini açıkladılar. COP'a ev sahipliği yapan BAE de dahil olmak üzere [Körfez ülkelerine](#) de katkıda bulunmaları yönünde baskılar artıyor.
- Uzman kuruluşlar, kayıp ve zararların karşılanması için fosil yakıt vergisi çağrısında bulunuyor. İklim Eylem Ağı'nın (CAN) yakın tarihli bir [raporunda](#), fosil yakıt çıkarma vergisinin 210 milyar dolar toplayabileceği tahmin ediliyor.
- Konferans sırasında Fransa ve Kenya'nın yenilikçi finansman kaynakları konusunda bir görev gücü oluşturması bekleniyor.

Adaptasyon

- Müzakereciler COP28'de Küresel Uyum Hedefi çerçevesini başlatmayı umuyorlar, yani çerçevenin amacı, ilkeleri, boyutları, temaları, kesişen hususları, kaynakları ve hedefleri dahil olmak üzere çeşitli yönleri üzerinde anlaşmaya varmayı umuyorlar.
- COP28, giderek büyüyen uyum finansman açığını kapatmak için bir dönüm noktası olabilir. [Uyum Açığı Raporu 2023](#), uyum finansmanının iki katına çıkarılmasının açığı en iyi ihtimalle %5-10 oranında azaltacağını belirtiyor. COP28'de liderler, 2021'den bu yana uluslararası kamu fonlarındaki %15'lik düşüşü ele alma taahhüdünde bulunabilirler.

Kayıp ve zarar

- COP28'de kayıp ve zarar konusunda beklenen sonuç, fonun 'operasyonel hale getirilmesidir'.
- COP27'den bu yana, COP28'e tavsiyelerde bulunmakla görevlendirilen Geçiş Komitesi beş kez toplandı. Kasım ayında yapılan gergin müzakerelerin ardından gelişmekte olan ülkeler, gelişmiş ülkelerin talepleri doğrultusunda Dünya Bankası'nın fonun geçici ev sahibi olması konusunda anlaşmaya vardı. Bu [belirli koşullara](#) bağlı. Ayrıca tabanın (fonun taban çizgisi) yıllık 150 milyar doları aşması gerektiği konusunda da anlaşmaya varıldı.
- [AB](#), Danimarka ve BAE'den taahhütler görebiliriz. Bazı lkeler ancak fon bir varlık olarak kurulduktan sonra taahhütte bulunabilirler. [John Kerry](#) ABD'nin "birkaç milyon dolar taahhüt edeceğini" söyledi.
- Kayıp ve zarara yönelik fonların kilidini açacak bir V20 -G7 mekanizması olan [Global Shield](#) tarafından da daha fazla duyuru ve taahhüt bekleniyor.

Yenilenebilir enerji kaynaklarının üç katına çıkarılması, enerji verimliliğinin iki katına çıkarılması

- BAE, yenilenebilir enerjinin üç katına çıkarılması ve enerji verimliliğinin iki katına çıkarılması konusunda bir anlaşma yapmayı umuyor. Bu, bu yıl Hindistan'da düzenlenen G20'de yapılan anlaşmanın üzerine inşa edilecek. [Ember](#) tarafından yapılan son değerlendirme, birçok ülkenin ulusal hedeflerini aşma yolunda ilerlediğini ortaya koyuyor. şu ana kadar [60'tan fazla ülke](#) bu hedefe katılmış durumda.

COP28 gündemi

30 Kasım	Açılış Oturumu
1 Aralık	Dünya İklim Eylem Zirvesi
2 Aralık	Dünya İklim Eylem Zirvesi
3 Aralık	Sağlık/Refah/İyileşme/Bariş (L&D, Adaptasyon)
4 Aralık	Finans/Ticaret/Toplumsal Cinsiyet Eşitliği/Eşitlik/Hesap Verebilirlik
5 Aralık	Enerji, Sanayi/Adil Dönüşüm/ Yerli Halklar
6 Aralık	Çok Düzeyli Eylem / Kentleşme ve İnşa Edilmiş Çevre/Ulaşım
7 Aralık	Dinlenme Günü
8 Aralık	Gençlik, Eğitim ve Beceriler
9 Aralık	Doğa, Arazi Kullanımı ve Okyanuslar
10 Aralık	Gıda/Tarım/Su
11 Aralık	Müzakereler
12 Aralık	Müzakereler (son gün) = GST açıklaması + nihai tebliğ

Yararlı kaynaklar COP28

- COP28'de ülkelerin pozisyonlarını [buradan öğrenebilirsiniz](#)
- COP28'de görmemiz gerekenlere ilişkin E3G Brifingi [burada](#), Gazeteciler için WhatsApp Yayın listesi [burada](#).
- COP28 için Afrika Gündeminin Tanımlanmasına ilişkin Powershift Africa brifingi [burada](#)
- BAE COP28 Dönem Başkanlığı konferansa ilişkin beklentilerini iki 'Taraflara Mektup' ile ortaya koydu. Temmuz mektubuna [buradan](#) ve Ekim mektubuna [buradan](#) ulaşabilirsiniz.
- UN Climate News finans ile ilgili bilgi notları [burada](#)

- COP28 Başkanlık tematik günlerinin dökümü [burada](#)
- COP28 Başkanlığı'nın konferansa ilişkin genel değerlendirmesi [burada](#)
- COP28 Başkanlığı Dünya İklim Eylemi zirvesinin detayları [burada](#) yayınlanacaktır
- Oturumları izlemek için BM web yayınına [buradan ulaşabilirsiniz](#)
- UNFCCC yan etkinlik programı [burada](#) ve YouTube yayını [burada](#)
- UNFCCC Basın açıklaması [burada olacak](#).

Raporlar

[İklim Şeffaflığı O&G G20 Hızlanma Çağrısı](#)

[Ember Tracking National Ambition Yenilenebilir enerji kaynaklarının küresel olarak üçe katlanmasına doğru](#)

['Kırık Plak' BM Emisyon açığı](#)

[BM Üretim Açığı Raporu](#)

[Kayıp ve Zarar İşbirliği COP28 Özeti](#)

[Climate Analytics Carbon Majors raporu](#)

[IEA Net Sıfıra Geçişte Petrol ve Gaz Endüstrisi](#)

Brifingler

- 22 Kasım 2023 tarihinde AOISIS Başkanı Büyükelçi Luteru, Beyaz Saray eski iklim danışmanı Gina McCarthy, Fletcher School, Tufts Üniversitesi Emerita Dekanı Rachel Kyte ve UNFCCC eski başkanı Christiana Figueres ile medya brifingi notlarını [burada](#) bulabilirsiniz.
- X Twitter Spaces yenilenebilir enerji kaynaklarının üç katına çıkarılması ve enerji verimliliğinin iki katına çıkarılması üzerine ayrıntıları [burada](#) bulabilirsiniz.

Daha Fazla Bilgi ve Raporlar:

-Dezenformasyona Karşı İklim Eylemi El Kitabı: Yeni Oyun Kitabı İklim eylemini baltalıyor: COP28 öncesinde ilerlemeyi tehdit eden 10 fosil anlatı: [The New Playbook Undermining climate action: 10 emerging fossil narratives that threaten progress ahead of COP28](#)

- CARE Uluslararası Hollow Taahhütleri: Gelişmiş Ülkelerin İklim Finansmanı Planları Üzerine Bir Analiz: [Hollow Commitments: An Analysis of Developed Countries' Climate Finance Plans](#)

- Climate analytics: 1,5°C ile uyumlu 2030 hedefleri: en son küresel yollardan elde edilen kanıtlar: : [2030 targets aligned to 1.5°C: evidence from the latest global pathways](#)

- Net Sıfır takipçisi: Net Sıfır Durum Değerlendirmesi 2023: [Stocktake Net Zero Stocktake 2023](#)

-Yeşil İz İklim Krizi ve Avrupa Yeşil Mutabakatı İzleme Merkezi-Yeşil İz Platformu :

<https://yesiliz.khas.edu.tr/>

Detaylı Arşiv Çalışması :

<https://docs.google.com/spreadsheets/d/15xlfCrF6qSclIQOGcC8nlzfKfJpHZQTz8Q3kpc-ZusQ/edit#gid=0>

Kullanılan Kaynaklar:

<https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/ukgwa/20230401054904/https://ukcop26.org/>

<https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/ukgwa/20230418183423/https://ukcop26.org/the-glasgow-climate-pact/>

<https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/ukgwa/20230311034236/https://ukcop26.org/cop26-goals/>

https://tr.wikipedia.org/wiki/Avrupa_Birliđi

https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/principles-and-values/aims-and-values_en

<https://www.mfa.gov.tr/paris-anlasmasi.tr.mfa#:~:text=Anlařma%2C%205%20Ekim%202016%20itibariyle,yürürlüđe%20giren%20ilk%20küresel%20anlařmadır.>

<https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement>

<https://www.coe.int/tr/web/ankara/the-council-of-europe>

https://tr.wikipedia.org/wiki/Avrupa_Konseyi

https://www.mfa.gov.tr/avrupa-konseyi_.tr.mfa

https://tr.wikipedia.org/wiki/Türkiye%27nin_Avrupa_Birliđi_üyelik_süreci

<https://www.un.org/en/climatechange/cop27>

<https://ticaret.gov.tr/dis-iliskiler/yesil-mutabakat/avrupa-yesil-mutabakati>

<https://ticaret.gov.tr/data/640f220d13b8761b449ccb42/YESIL%20MUTABAKAT%20Eylem%20Plan%C4%B1.pdf>